

رام - ۴۳

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

دوازدهم اردیبهشت

مهمترین مناسبت دوازدهم اردیبهشت در دوران معاصر ما کشته شدن ناصرالدین شاه در این روز است. بعد از ظهر آدینه دوازدهم اردیبهشت ۱۲۷۵ ناصرالدین شاه در حرم حضرت عبدالعظیم توسط میرزا رضا کرمانی با اسلحه گرم به قتل رسید. در همین روز اتابک امین السلطان صدراعظم قتل ناصرالدین شاه و پادشاهی مظفرالدین میرزا را تلگرافی به تبریز اعلام نمود. مظفرالدین شاه هم وی را در سمت صدراعظمی تثبیت و برای مخارج حرکت به تهران از او یکصد هزار تومان حواله‌ی پول دریافت کرد. یازده سال بعد باز در همین روز (۱۲۸۶) اتابک بار دیگر با فرمان محمدعلی شاه به صدارت رسید و دو سال بعد (۱۲۸۸) محمدعلی شاه صدراعظم مشروطه‌خواهش احمدخان مشیرالدوله را عزل کرد و این مقام را به سعدالدوله بخشید.

مراسم خاکسپاری

ناصرالدین شاه

دوازدهم اردیبهشت در ضمن روز مداخله‌های سیاسی انگلستان در حریم ایران زمین نیز هست. در ۱۲۹۵ انگلیسی‌ها که خواهان کنترل سیستم نظامی و مالی ایران بودند با سپهسالار اعظم صدراعظم توافق کردند که ماهی دویست هزار تومان به دولت ایران بدهند و این دو وزارتخانه را مدیریت کنند. ربع قرن بعد در ۱۳۲۰ عراقی‌ها که کشورشان چند سال پیش به دست انگلستان آفریده شده بود و شاه‌شان ملک عبدالله دست‌نشانده‌ی این دولت بود، وی را راندند که رشیدعالی گیلانی را که با رضا شاه و آلمانی‌ها نزدیکی داشت به حکومت برگزیدند. تا این که در دوازدهم اردیبهشت همین سال انگلیسی‌ها به عراق حمله کردند و رشیدعالی را از قدرت کنار زدند و باز ملک عبدالله را به جای تعیین شده برایش برنشانند. درگیری انگلیسی‌ها با مردم ایران زمین در اینجا پایان نیافت چون دقیقاً ده سال بعد (۱۳۳۰) در همین روز دکتر مصدق در مجلس طرح ملی شدن صنعت نفت تصویب شد. شش سال بعد (۱۳۳۶) راه آهن تهران - مشهد هم گشایش یافت.

رشیدعالی گیلانی و محمد حسینی مفتی اورشلیم

در سطح جهانی دوازدهم اردیبهشت به شکل غریبی با رخداد‌های دینی مصادف بوده است. در سال ۳۷۳ میلادی آتاناسیوس اسکندرانی رهبر بانفوذ مسیحیان درگذشت. در سال ۲۸ هجری خورشیدی ماروتای تکریتی رهبر مسیحیان سریانی در قلمرو ساسانی فوت کرد. او تفسیری مشهور بر کتاب مقدس نوشته بود و در گردهمایی رهبران مسیحی در سال هشتم هجری به رهبری مسیحیان آسوری برگزیده شد. در ۹۹۰ انجیل جیمز شاه برای اولین بار در لندن به چاپ رسید، و در دوران معاصر ما در ۱۳۸۳ طی درگیری‌های مذهبی شهر یلوا در نیجریه، به دنبال کشته شدن ۷۸ مسیحی به دست مسلمانان، مسیحیان به کشتار مسلمانان روی آوردند و بیش از ۶۳۰ تن از مسلمانان را کشتار کردند.

این روز در ضمن با فجایعی طبیعی هم مصادف بوده است. در ۱۳۸۷ توفان موسوم به نرگس برمه را ویران کرد و ۱۳۸ هزار تن را به قتل رساند و میلیون‌ها نفر را بی‌خانمان کرد. در ۱۳۹۳ هم رانش زمین در بدخشان افغانستان به مرگ دو سه هزار تن منتهی شد که دویست و پنجاه نفرشان مهمانان یک مجلس عروسی بودند.

در سطح جهانی این روز با چند رخداد سیاسی گره خورده است. در ۱۲۵۶ پابلو ایگلسیاس حزب سوسیالیستی کارگران اسپانیا را تاسیس کرد، در ۱۲۶۴ لئوپولد دوم شاه بلژیک کنگو را مستعمره‌ی خود ساخت، و در ۱۳۶۱ جنگ دریایی بریتانیا و آرژانتین بر سر جزایز فالکلند آغاز شد. با این همه چند رخداد فنی و فرهنگی هم در این روز رخ داده است. در ۱۲۹۷ شرکت جنرال موتورز کارخانه‌ی خودروی شورولت را تاسیس کرد، در ۱۳۳۱ نخستین هواپیمای مسافربری با موتور جت از لندن به یوهانسبورگ پرواز کرد، در ۱۳۳۴ تنسی ویلیامز جایزه‌ی درام پولیتزر را برای «گره روی شیروانی داغ» دریافت کرد و در ۱۳۷۹ بیل کلینتون اعلام کرد که استفاده از GPS از انحصار ارتش آمریکا خارج می‌شود و کارکردش عمومی می‌گردد.

قربانیان کشتار

یلوا در نیجریه

در میان ایرانیان نصرت الدین میرزا سالار السلطنه پسر ناصرالدین شاه (۱۲۶۱) و رضا ارحام صدر هنرپیشه (۱۳۰۲) در این روز زاده شدند و غلامحسین رهنمای ریاضیدان (۱۳۲۵)، و رضا لطفی موسیقی دان (۱۳۹۳) در این روز درگذشتند. این روز در ضمن با ترور سیاستمدارانی که رهبر دینی هم بوده‌اند پیوندی دارد. در ۱۳۵۸ آیت الله مطهری هنگامی که از خانه‌ی یدالله سبحانی خارج می‌شد به دست گروه فرقان ترور شد و در ۱۳۹۰ اسامه بن لادن با بمباران آمریکایی‌ها در پاکستان به قتل رسید.

در سطح جهانی زادگان دوازدهم اردیبهشت عبارتند از یونگ له امپراتور چین (۷۳۹)، کاترین کبیر ملکه‌ی روسیه (۱۱۰۸)، نووالیس شاعر آلمانی (۱۱۵۱)، تئودور هرتسل سیاستمدار (۱۲۳۹)، الکساندر کرنسکی اولین رئیس جمهور روسیه (۱۲۶۰)، مانفرد فون ریشتهوفن خلبان و قهرمان جنگی آلمانی (۱۲۷۱) و دیوید بکهام فوتبالیست (۱۳۵۴).

درگذشتگان این روز هم عبارتند از لئونارد داوینچی (۸۹۸)، آلفرد دو موسه ادیب فرانسوی (۱۲۳۶)،
فرانتس فون پاپن صدراعظم آلمان (۱۳۴۸)، جی ادگار هوور موسس FBI (۱۳۵۱)، و جان اکلز عصب‌شناس و
فیزیولوژیست استرالیایی و پائولو فریره که هر دو در ۱۳۷۶ جان سپردند.